

**This is an electronic reprint of the original article.
This reprint *may differ* from the original in pagination and typographic detail.**

Author(s): Häkkinen, Teemu; Kaarkoski, Miina

Title: Parlamentaarisen suvereniteetin ytimessä

Year: 2017

Version:

Please cite the original version:

Häkkinen, T., & Kaarkoski, M. (2017, 15.3.2017). Parlamentaarisen suvereniteetin ytimessä. Tiedonjyvä verkkolehti.
<https://www.jyu.fi/tiedonjyva/kolumnit/parlamentaarisen-suvereniteetin-ytimessa/view>

All material supplied via JYX is protected by copyright and other intellectual property rights, and duplication or sale of all or part of any of the repository collections is not permitted, except that material may be duplicated by you for your research use or educational purposes in electronic or print form. You must obtain permission for any other use. Electronic or print copies may not be offered, whether for sale or otherwise to anyone who is not an authorised user.

Parlamentaarisen suvereniteetin ytimessä

Viimeisin muutos keskiviikko 15. maaliskuuta 2017, 13.22

Britanniassa on nähty viime kesäkuun EU-jäsenyyden kannatusta mitanneen kansanäänestyksen jälkeen jännittävä näytelmä, jossa toimeenpanovalta, lainsäädäntövalta ja oikeuslaitos ovat vetäneet köyttä maan lakiasäättävän parlamentin asemasta. Miina Kaarkoski ja Teemu Häkkinen avaavat kuviota kolumnissaan.

Britannian korkein oikeus päätyi tammikuussa toteamaan, että parlamenttia tulee kuulla ennen kuin hallitus voi virallisesti käynnistää Lissabonin sopimuksen mukaisella tavalla Britannian eroprosessin.

Parlamentin ala- ja ylähuone eivät kuitenkaan ole olleet täysin yksimielisiä EU-eron periaatteista. Alahuone hyväksyi hallituksen esityksen pohjalta etenemisen, mutta ylähuone on vaatinut siihen muutoksia. Ylähuone äänesti maaliskuun aikana kahdesti hallituksen lakiesitystä vastaan tekemällä omia lisäyksiä lakiesitykseen.

Kaikkineen eri toimijoiden välisessä kiistassa kyse on siitä, millainen asema parlamentilla on EU-eron kohdalla. Hallituksen kanta on, että se haluaa toteuttaa eroprosessia mahdollisimman pitkälle ilman parlamentaarista käsittelyä nojaten kansanäänestyksen tulokseen. Ylähuoneen asettama lisäys hallituksen lakiesitykseen tarkoitti puolestaan käytännössä parlamentin roolin vahvistamista eroprosessissa.

Taustalla on periaatteellisempi, vuosisatoja kestänyt politiikan legitimitettä koskeva kysymys siitä, mistä kuningaskunnan päätöksenteon ytimessä oleva valta on peräisin ja miten parlamentin suvereniteetti määritellään. Britannialta puuttuu selkeä perustuslaki, ja tämän hetken tilanne on mahdollistanut parlamentarismien merkityksen testaamisen käytännön poliittisessa kysymyksessä.

Lainsäädännöllisen tulkinnan mukaan mikään taho ei ylitä parlamentin valtaa. Historiallisessa tarkastelussa Britannian lähentyminen Euroopan yhdentymiseen on tästä syystä vaatinut nimenomaan maan suvereenisuutta koskevien käsitysten uudelleentulkintaa. Toisen maailmansodan jälkeen käynnistyneiden länsieurooppalaisten yhteistyömallien kohdalla Britanniassa tiedostettiin tarve tinkiä kansallisesta suvereniteetista.

Tämä tarve muuntui aktiiviseksi otteeksi vasta 1970-luvulla, kun tuolloinen pääministeri **Edward Heath** johdatti maan EY-jäseneksi korostaen kansallisen suvereniteetin rajallisuutta taloudellisiin ja poliittisiin haasteisiin vastaamisessa. 2000-luvun alussa käydyn EU:n perustuslaillisen keskustelun yhteydessä Britanniassa painotettiin halua pitää EU suvereenien valtioiden yhteenliittymänä liittovaltiomaisen kehityksen sijaan.

Brexitin yhteydessä leave-kampanja argumentoi voimakkaasti juuri parlamentaarisen suvereniteetin palauttamisella. Tämä on yksi syy siihen, miksi parlamentin oikeutta oikeasti myös osallistua EU-eroprosessiin voidaan nyt hartaasti. Samalla on ilmeisen ristiriitaista, että parlamentin suvereenisuuden palauttamisella markkinoitu EU-ero ei tarkoittaisikaan parlamentin äänen kuulumista varsinaisessa eroprosessissa.

FT, tutkijatohtori Teemu Häkkinen, historian ja etnologian laitos

FT, tutkijatohtori Miina Kaarkoski, historian ja etnologian laitos

Kirjoittajat työskentelevät Suomen Akatemian projektissa *Yli- ja poikkikansallinen ulkopolitiikka kansallisten parlamenttien haasteena 1914–2014*, ja ovat hankkeen aikana tutkineet muun muassa Britannian suvereniteettikeskusteluja Euroopan integraation kehityksestä.